

LaCrònica

Febrer o Fabrè?

David Castillo

Palau i Fabrè, Palau i Febrer o Palau i Març? A Joan Brossa li hauria fet molta gràcia, Salvador Espriu hauria patit una lipotímia, Joan Vinyoli ho hauria acceptat amb estoïcisme, però l'estimat Josep Palau i Fabre s'hauria enfilat per les parets si hagués sentit el cognom de la seva mare repetit erròniament tres-centes vegades en el comiat a Palau que el president Montilla va fer ahir a la capella ardent instal·lada a la Generalitat. Sense voler-ho, Montilla va fer la *performance* perfecta, un adéu institucional com cal des de la màxima representació del país. Vergonya poc aliena devien sentir els seus aliats republicans de les primeres files davant la relliscada del president, entre ells el conseller de Cultura Tresserras. Sort que al país tot no funciona com els assessors culturals del president i el president, només comparables a la Renfe, la xarxa elèctrica o les obres del metro, entre altres atzucacs de la ciutat dels prodigis.

Presentat per Jordi Coca, que als seixanta anys prepara la tesi doctoral sobre el teatre de Palau i Fabre, l'acte en si, fins a l'aparició montillesca, havia estat força bé: les paraules del crític literari Tomàs Nofre, el recital austri i emotiu de la gran actriu Montserrat Carulla i una cançó a *cappella* d'una Maria del Mar Bonet extraordinària: "Jo em donaria a qui em volgués / com si ni jo me n'adonés: / d'aquest donar-me: com si ho fes / un jo de mi que m'ignorés". Versos que recordava de sentir-los a cau d'orella en tants i tants recitals plegats.

El president José Montilla passa davant el taüt amb les restes de Palau i Fabre ahir a la Generalitat ■ MIQUEL ANGLARILL

Sense voler, Montilla ens va oferir una 'performance' durant l'acte de comiat a Palau i Fabre

Fugint esperitat de l'actuació de Montilla al seu cau, surto a la plaça de Sant Jaume, on un centenar de senyores grans reclamen unes pensions justes per a les vídues, petició que els consellers de dins deuen ignorar encara més que l'obra de Josep Palau i Fabre. Quina por!

Per sort la representació política dels actes va millorar amb Joan Rangel, delegat del govern central a Catalunya i alcalde de Caldes d'Estrac quan la Fundació Palau es va inaugurar, amb el patrimoni de Palau i Fabre i del seu pare. Rangel va recordar el llegat artístic i intel·lectual del mestre abans que la comitiva enfilés cap al cementiri, on el pintor poeta Perejaume va recitar amb veu potent i rogallosa el poema *Comiat*.

Des del cementiri de Caldes es veu el mar del Maresme, càlid sota una lleu boira. Som davant la tomba de la família Roca Rosellini, amb els artistes Anna Maluquer, Marc Sardà, Xavier González, Perejaume, Hermann Bonnín i Sabine Dufrenoy. Una mica més enllà hi ha Julià Guillaumon amb altres amics personals del poeta. La vista i la llum del migdia s'assemblen a les dels contes de Palau i Fabre. Anna Maluquer ha aprofitat el final de l'acte per deixar discretament un ram de flors silvestres entre les corones immenses que tapen completament el nínxol on es queda el poeta, lluny del seu pis del carrer Bruc, a tocar del Conservatori i del Mercat de la Concepció, lluny també de tots els que encara el sentim tan a prop. ■

La sala Parés i Arnau Puig, premiats pels galeristes

M.F.C.
BARCELONA

La centenària sala Parés de Barcelona i el crític d'art i filòsof Arnau Puig són alguns dels premiats en la primera Nit del Gale-risme, que es va celebrar ahir a Barcelona. Aquesta vetllada del Gremi de Galeries d'Art de Catalunya pretén ser "la gran trobada anual dels galeristes al nostre país", segons explica el president de Gremi, Jordi Barnadas.

Seguint un model semblant al de la Nit de l'Edició, al llarg d'aquesta trobada també es van guardar galeries i personalitats que l'últim any han destacat "per la seva tasca a favor del món de l'art i del gale-risme". El premi a la galeria per la seva trajectòria va ser per a la sala Parés, que enguany ha celebrat 130 anys d'existència. La galeria Sicart de Vilafranca del Penedès va rebre el guardó per la seva projecció internacional. El premi al crític d'art per la seva trajectòria va ser per al col·laborador de l'AVUI Arnau Puig, mentre que el crític de *La Vanguardia* Juan Bufill va rebre un altre guardó a la crítica d'art.

El col·leccionista Josep Suñol, promotor de la fundació del mateix nom, va rebre el premi al col·leccionisme, mentre que l'informatiu de TV3 *La nit al dia*, que dirigeix Mònica Terribas, va ser distingit amb el guardó a la difusió de l'art i la cultura. Durant la vetllada es va lliurar una rèplica dels premis a la Baden-Werttembergischer Galerienband com a senyal d'agermanament d'aquesta associació amb el Gremi de Galeries de Catalunya. ■

ElComentari

Joan Tudela
joantudela@periodistes.org

Els catanyols

Des d'una òptica lingüística, el catanyol és fàcil de definir en poques paraules. El catanyol és una parla que fa desaparèixer les paraules i locucions catalanes que no s'assemblen a les equivalents en castellà, tradueix sempre al català les frases fetes del castellà i ignora les nostres frases fetes; fonèticament, fa desaparèixer les sonores tant dins d'una paraula com en un enllaç fònic i redueix sempre les vocals

neutres a a; sintàcticament, elimina els pronoms febles i fa construccions calcades del castellà.

I des d'una òptica sociolingüística, el catanyol és bo o dolent? Parlem-ne. No ens precipitem en la resposta. Jo diria que hem de distingir clarament tres col·lectius.

El catanyol pot jugar un paper sociolingüístic positiu, comparable al que va fer el xava en una altra època, com a parla de transició, personal o generacional,

dels castellanoparlants que s'incorporen al català a l'edat adulta. Aquest catanyol -i només aquest catanyol- ens ha de sonar a música celestial.

Després, tenim el catanyol d'una part de la joventut catalana, que, tot i tenir el català com a llengua familiar i com a primera llengua apresada a la infantesa, a l'adolescència substitueix el català pel catanyol. Aquest fenomen sociolingüístic és gravíssim.

El catanyol pot jugar un paper sociolingüístic positiu, comparable al que va fer el xava en una altra època

Si es generalitza, a la llarga pot convertir el català en un dialecte del castellà.

Finalment, tenim l'ús públic del catanyol per part d'alguns dels que tenen la llengua catalana com a eina de treball. Alguns escriptors, alguns traductors, alguns periodistes, alguns actors, alguns dobladors. Cal dir, clar i català, que en aquests casos l'ús del catanyol és una autèntica indecència professional.